

Berichtgeving en propaganda

Wij vermeldden al dat van Mook in het besluit waarmee hij begin april '42 de Nederlands-Indische Commissie voor Australië en Nieuw-Zeeland in het leven riep, haar de taak gaf om zorg te dragen voor een 'informatiedienst' en dat deze onder leiding werd geplaatst van Loekman Djajadiningrat. Toen die dienst in de vorm van de *Netherlands Indies Government Information Service*, de *Nigis*, was opgericht, liet evenwel Loekman Djajadiningrat de zaken spoedig over aan degenen die tot hoofd was benoemd: het vroegere hoofd van de Marinevoorlichtingsdienst in Indië, luitenant-ter-zee eerste klasse H. V. Quispel. De situatie veranderde pas, toen van der Plas in december '42 in Melbourne terugkeerde: hij had zowel voor de berichtgeving als voor de propaganda grote belangstelling en besteedde dus veel tijd en aandacht aan de *Nigis*.

De *Nigis* was een dienst waarin de Commissie, de Koninklijke Marine en het Knil samenwerkten – de marine en het Knil hadden geen eigen voorlichtingsdienst maar gaven alles wat hunnerzijds te berichten viel, aan de *Nigis* door. Quispel was een harde werker, zijn inspirerende inzet werd door zijn staf zeer gewaardeerd. Die staf bestond in augustus '42 uit dertig personen: twaalf Nederlanders en Indische Nederlanders en voorts een Brit, een Griek, een Tsjech, een Hongaar – de veertien overigen waren Australiërs of Indonesiërs. Later werd dat personeel aanzienlijk uitgebreid, vermoedelijk (precieze cijfers ontbreken) tot ver over de honderd, van wie alleen al bijna dertig behoorden tot een film- en foto-afdeling die in juli '44 werd opgericht.

Uiteraard had de *Nigis* een persafdeling – zij onderhield het contact met de Australische pers en de Australische nieuwsagentschappen alsmede met internationale nieuwsagentschappen als *Reuter*, *Associated Press* en *United Press* en met de voortzetting van het vroegere Nederlands-Indische persbureau Aneta, dat een vestiging had in de Verenigde Staten en in Groot-Brittannië samenwerkte met het daar in '40 opgerichte persbureau Anep maar in Australië aanvankelijk geen vertegenwoordiging had. Daarnaast gaf de *Nigis* een Nederlands tijdschrift uit, *Oranje* (het verscheen oorspronkelijk veertiendaags, maar van september '44 af, toen de *Nigis* een eigen drukkerij had gekregen¹, tweemaal per week), alsmede het eerder genoemde Indonesische blad *Penjoeloeh*, dat driemaal per week uitkwam. Zij had ook afdelingen voor het uitwerken van uit Indië

¹ MacArthur had er zorg voor gedragen dat enkele in Australië ontbrekende hulpmiddelen per vliegtuig uit Amerika waren aangevoerd.